

สรุปสถานการณ์ การดำเนินงานการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

สถานการณ์ระดับประเทศ

ที่ผ่านมา กระทรวงสาธารณสุขได้ให้การสนับสนุนระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยจัดให้มีเตาเผามูลฝอยติดเชื้อขึ้นในโรงพยาบาล โดยโรงพยาบาลดำเนินการเผาในเตาของโรงพยาบาล ร้อยละ ๗๒ และร้อยละ ๒๘ ส่งให้หน่วยงานท้องถิ่นกำจัด ซึ่งท้องถิ่นจะแยกเผาในเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ ร้อยละ ๒.๕ เผารวมกับมูลฝอยทั่วไป ร้อยละ ๑.๗ ฝังกลบตามหลักสุขาภิบาล ร้อยละ ๗.๔ และอื่น ๆ อีก ร้อยละ ๑๖.๔ (สำนักวิชาการ กรมอนามัย รายงานการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ : สถานการณ์และระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ๒๕๕๕) แต่เนื่องจากการเผากำจัดมูลฝอยติดเชื้อเองต้องใช้เชื้อเพลิงจำนวนมากและมีราคาแพงขึ้น ประกอบกับการเกิดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาเรื่องเรียนเหตุรำคาญ ดังนั้น โรงพยาบาลส่วนใหญ่จึงมีแนวโน้มที่ส่งมูลฝอยติดเชื้อออกไปเผากำจัดภายนอกมากขึ้น

สถานการณ์การจัดการมูลฝอยติดเชื้อของประเทศ ปี ๒๕๕๕ พบว่า สถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ รวมทั้งหมดประมาณ ๒๘,๐๐๐ แห่ง มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อรวม ๔๒,๐๐๐ ตันต่อปี มีการดำเนินการกำจัดโดยการส่งบริษัทเอกชน ร้อยละ ๕๖ โรงพยาบาลกำจัดเอง ร้อยละ ๓๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ร้อยละ ๘ และดำเนินการด้วยวิธีอื่นๆ ร้อยละ ๖ ซึ่งพบปัญหา คือ ระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเตาเผามูลฝอยติดเชื้อขนาดใหญ่ จำนวน ๑๓ แห่งทั่วประเทศ ไม่สามารถรองรับปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นได้ เตาเผาอยู่ในสภาพเก่า บางแห่งชำรุดและปิดเตาไปแล้ว ทำให้ไม่เพียงพอต่อการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นทุกวัน อีกทั้งเอกชนที่รับดำเนินการขนส่งและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อยังไม่ได้มาตรฐาน และมีการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อในระบบมูลฝอยทั่วไป

สถานการณ์ระดับเขต

ศูนย์อนามัยที่ ๒ สระบุรี รับผิดชอบพื้นที่ ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดนครนายก ซึ่งในพื้นที่รับผิดชอบทั้ง ๔ จังหวัด มีโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๓๓ แห่ง โดยเป็นโรงพยาบาลศูนย์ จำนวน ๑ แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป จำนวน ๖ แห่ง และโรงพยาบาลชุมชน จำนวน ๒๖ แห่ง ซึ่งแบ่งเป็นรายจังหวัด ดังนี้

จังหวัดสระบุรี	จำนวน	๑๒	แห่ง
- โรงพยาบาลศูนย์	จำนวน	๑	แห่ง
- โรงพยาบาลทั่วไป	จำนวน	๑	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน	จำนวน	๑๐	แห่ง

จังหวัดลพบุรี	จำนวน	๑๑	แห่ง
- โรงพยาบาลทั่วไป	จำนวน	๒	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน	จำนวน	๙	แห่ง

จังหวัดสิงห์บุรี	จำนวน	๖	แห่ง
- โรงพยาบาลทั่วไป	จำนวน	๒	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน	จำนวน	๔	แห่ง

จังหวัดนครนายก	จำนวน	๔	แห่ง
- โรงพยาบาลทั่วไป	จำนวน	๑	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน	จำนวน	๓	แห่ง

สำหรับการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่รับผิดชอบศูนย์อนามัยที่ ๒ สระบุรี ทั้ง ๔ จังหวัด รวมจำนวนโรงพยาบาล ๓๓ แห่ง มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้อได้ถูกสุขลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานกระทรวงสาธารณสุขทั้ง ๓๓ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลมีการจ้างบริษัทเอกชนเข้ามาเก็บขนและกำจัด จำนวน ๓๒ แห่ง และมีการกำจัดโดยใช้เตาเผามูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาล จำนวน ๑ แห่ง คือโรงพยาบาลวังม่วงสัทธิธรรม จังหวัดสระบุรี สำหรับโรงพยาบาลที่มีการจ้างบริษัทเอกชนเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ มีการใช้ระบบเอกสารกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ (Manifest System) และเริ่มมีการใช้งานโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อในการกำกับติดตาม

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ศูนย์อนามัยที่ ๒ สระบุรี ได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ ไปเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมรัตนวิชัย โรงแรมอาร์มดิริสอร์ท แอนด์ สปา ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นระบบในการควบคุมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ ตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงปลายทางแหล่งกำจัด และเพื่อใช้เป็นระบบฐานข้อมูลและควบคุมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อ สำหรับโรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์อนามัย และหน่วยการส่วนกลาง ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รวมจำนวน ๘๕ คน ผลจากการจัดประชุมดังกล่าว พบว่าโรงพยาบาลมีการใช้งานโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อในเบื้องต้น จำนวน ๑๘ แห่ง ในการนี้ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ทางกรมอนามัยได้มีแผนที่จะจัดเวทีพูดคุยและชี้แจงการดำเนินงานการใช้งานโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อในส่วนบริษัทผู้รับเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อ และส่วนสถานที่รับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อให้การใช้งานโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อครบถ้วนทั้งระบบตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงปลายทางแหล่งกำจัด ในส่วนของศูนย์อนามัยที่ ๒ สระบุรี มีแผนในการกำกับติดตามการใช้งานโปรแกรมกำกับการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อในโรงพยาบาลให้ครอบคลุมทุกแห่ง

ผลการดำเนินงานภาพรวม

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	จำนวน รพ. ที่ผ่านเกณฑ์ (แห่ง)	ร้อยละ
ร้อยละของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้อถูกสุขลักษณะ	ร้อยละ ๑๐๐	๓๓	๑๐๐

ผลการดำเนินงาน แยกรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวน รพ. ในพื้นที่ (แห่ง)	จำนวน รพ. ที่ผ่านเกณฑ์ (แห่ง)	ร้อยละ
สระบุรี	๑๒	๑๒	๑๐๐
ลพบุรี	๑๑	๑๑	๑๐๐
สิงห์บุรี	๖	๖	๑๐๐
นครนายก	๔	๔	๑๐๐
รวม	๓๓	๓๓	๑๐๐

ปัญหาที่พบ

๑. โรงพยาบาลบางแห่งขาดงบประมาณในการพัฒนาระบบการจัดการ เช่น การจัดหาถุงแดงที่มีตราหรือสัญลักษณ์ตามกฎหมายกำหนด การจัดซื้ออุปกรณ์ เช่น รถเข็นสำหรับใช้เฉพาะมูลฝอยติดเชื้อ
๒. โรงพยาบาลพบปัญหาบริษัทที่รับเก็บขนและกำจัด มาดำเนินการล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนด
๓. ปัญหาจากการใช้ระบบ manifest ซึ่งเจ้าหน้าที่ยังขาดการติดตามตรวจสอบ

รายชื่อผู้ประกอบการรับขนส่งมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่รับผิดชอบศูนย์อนามัยที่ ๒ สระบุรี

ลำดับที่	บริษัทขนส่ง	ที่อยู่ติดต่อ	สถานที่ส่งกำจัด
๑	หจก.ส.เรืองโรจน์	๗๕/๑ ม.๒ ต.สร้างโคก อ.บ้านหมอ จ.สระบุรี โทร. ๐๓๖-๒๒๖๔๙๔ , ๐๘๖-๓๐๓๓๕๖๐	นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน และ หจก.โซติกรณพิบูลย์ จำกัด ๑๕/๕ ม.๑ ถ.หนองกรด อ.เมือง จ.นครสวรรค์ ๖๐๒๔๐
๒	หจก.พีระพัฒน์ คลีน	๒๗ ม.๕ ต.ราชคราม อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา โทร. ๐๓๖-๔๔๖๑๘๑	นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน
๓	หจก.ไทยเอ็นไวรอนเม้นท์ ซิสเต็มส์ จำกัด	๓๓ ถนนพระราม ๒ แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ โทร. ๐๒-๘๑๗๕๙๕๐-๓	เตาเผามูลฝอยติดเชื้อของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด นนทบุรี
๔	บ.เค.ซี. โปรเฟสชั่นแนล กรุ๊ป จำกัด	๒๔ ม.๙ ต.บ้านกลึง อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๙๐ โทร. ๐๓๕-๗๘๒๕๐๘ , ๐๘๐-๓๐๕๐๘๕๕	นิคมอุตสาหกรรมบางปะอิน

ผู้รับผิดชอบ

นางสาวสุรางคณา ผลภาษี
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
กลุ่มงานพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม